Urbanistični inštitut Republike Slovenije

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO

po 31. členu Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID)

Poročilo pripravila:

Skupina za pripravo samoevalvacijskega poročila

Ljubljana, maj 2026

PODATKI PREJEMNIKA STABILNEGA FINANCIRANJA

Naziv:	Urbanistični inštitut Republike Slovenije
Evidenčna št. RO:	505
Spletna stran:	www.uirs.si

Vsebina

1. POVZETEK SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA IN SWOT ANALIZA..... 4

1. POVZETEK SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA IN SWOT ANALIZA

Poročilo samoevalvacije Urbanističnega inštituta Republike Slovenije kaže, da inštitut deluje na visoki ravni znanstvene kakovosti in družbene relevantnosti. To se posebej odraža v razvoju novih metod, konceptov in digitalnih orodij ter v izrazito interdisciplinarnem pristopu k prostorskemu razvoju. Raziskave pomembno prispevajo k razumevanju in reševanju aktualnih izzivov, kot so podnebne spremembe, trajnostna mobilnost in kakovost bivanja, pri čemer so dobro usklajene tako s strateškimi cilji kot tudi z dejanskimi potrebami prakse.

Ob tem poročilo opozarja tudi na nekaj ključnih razvojnih izzivov. Med njimi izstopajo potreba po bolj sistematični empirični validaciji raziskav, izboljšanju standardizacije in večji odprtosti podatkov ter dodatni krepitvi internacionalizacije. Prav tako se kaže prostor za učinkovitejši prenos znanja v prakso. Kljub temu da ima Inštitut že zdaj pomemben družbeni vpliv, ta še ni povsem izkoriščen, zato se pomembne priložnosti odpirajo predvsem v tesnejšem sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, razvoju odprte znanosti ter bolj aktivni in razumljivi komunikaciji rezultatov.

Prednosti

Med ključnimi prednostmi izstopa visoka znanstvena kakovost raziskovalnega dela, ki temelji na razvoju inovativnih konceptov, metod in digitalnih orodij ter na močni interdisciplinarnosti. Inštitut uspešno povezuje znanja s področij urbanizma, mobilnosti, ekologije in stanovanjske politike, kar mu omogoča celovit pristop k prostorskemu razvoju. Pomembna prednost je tudi izrazita usmerjenost v reševanje aktualnih družbenih izzivov, kot so podnebne spremembe, trajnostni razvoj in kakovost bivanja, ter dobra povezanost raziskav s prakso in oblikovanjem javnih politik. Stabilne nacionalne in mednarodne povezave dodatno prispevajo k prepoznavnosti in vplivu Inštituta, bogate izkušnje in strokovno znanje pa omogočajo neposredno uporabo raziskovalnih rezultatov v praksi.

Slabosti

Na drugi strani poročilo opozarja, da nekatere raziskave še vedno niso dovolj empirično potrjene, kar lahko omejuje njihovo zanesljivost in neposredno uporabnost. Kot izziv se kažejo tudi pomanjkljivosti pri standardizaciji metod, ponovljivosti raziskav ter sistematični dokumentaciji postopkov. Razvoj odprte znanosti še ni na želeni ravni, zlasti pri dostopnosti in urejenosti podatkov ter transparentnosti metod. Poleg tega je prenos znanja v prakso še premalo institucionalno podprt, prav tako pa obstajajo vrzeli pri sistematičnem spremljanju kariernega razvoja raziskovalcev in profesionalizaciji podpornih služb, kar lahko dolgoročno vpliva na učinkovitost organizacije.

Priložnosti

Poročilo nakazuje več pomembnih razvojnih priložnosti. Ena ključnih je okrepitev odprte znanosti z večjo dostopnostjo podatkov, transparentnimi metodami in razvojem odprtih raziskovalnih infrastruktur. Velik potencial je tudi v poglabljanju internacionalizacije ter širjenju sodelovanja v mednarodnih raziskovalnih mrežah in projektih, kar lahko dodatno poveča vidnost in vpliv raziskav. Nadaljnje priložnosti se odpirajo na področju sistematičnega prenosa znanja v prakso, na primer z razvojem pilotnih projektov in testnih okolij, pa tudi v tesnejšem sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in deležniki. Pomembno vlogo ima tudi bolj aktivna in ciljno usmerjena komunikacija raziskovalnih rezultatov ter nadaljnje krepitev interdisciplinarnega pristopa pri oblikovanju javnih politik.

Tveganja

Poročilo hkrati opozarja na več zunanjih dejavnikov, ki lahko vplivajo na razvoj Inštituta. Med njimi so politična nestabilnost, spreminjajoče se prioritete javnih politik ter omejena ali nestabilna finančna podpora raziskovalni dejavnosti. Izziv predstavlja tudi vpliv različnih interesnih skupin na prostorsko načrtovanje, kar lahko oteži neodvisno in strokovno utemeljeno odločanje. Poleg tega je prisotna močna mednarodna konkurenca, tveganje pa predstavlja tudi morebitno zaostajanje na področju odprte znanosti, če se razvoj ne bo dovolj hitro pospešil. Nenazadnje lahko nepopolno izkoriščen družbeni vpliv in šibkejši prenos raziskav v prakso vplivata na dolgoročno relevantnost in prepoznavnost Inštituta.

Ključni izzivi in načrt za prihodnost

Na UIRS delujemo na visoki ravni znanstvene kakovosti in družbene relevantnosti, vendar naša samoevalvacija jasno kaže, da so ključni izzivi predvsem sistemske narave. Med najpomembnejšimi prepoznavamo pomanjkljivo standardizacijo raziskovalnih metod, omejeno reproducibilnost, nezadostno razvito upravljanje podatkov v okviru odprte znanosti ter premalo strukturiran prenos znanja v prakso. Hkrati ugotavljamo, da naš potencial na področju internacionalizacije in širšega družbenega vpliva še ni v celoti izkoriščen.

V naslednjem 24–48 mesečnem obdobju bomo zato razvoj usmerili v štiri ključne cilje: vzpostavitev celovitega sistema odprte znanosti, izboljšanje kakovosti in primerljivosti raziskav, krepitev prenosa znanja v prakso ter povečanje mednarodne vidnosti in vpetosti. Ključen korak bo vzpostavitev sistema prenosa raziskovalnih podatkov v podatkovne repozitorije in uvedba standardov za upravljanje raziskovalnih podatkov, vključno z obveznimi načrti ravnanja s podatki. Naš cilj je, da bo večina projektov potekala na transparenten in ponovljiv način.

Sočasno bomo uvedli standardne metodološke smernice in zagotovili sistematično empirično validacijo raziskav, s čimer bomo povečali njihovo zanesljivost in primerljivost. Na področju družbenega vpliva bomo vzpostavili strukturirane mehanizme prenosa znanja, kot so povzetki za odločevalce, formalna partnerstva z občinami in državo ter pilotni projekti, ki bodo omogočili neposredno uporabo raziskovalnih rezultatov.

Internacionalizacijo bomo krepili z večjo udeležbo v mednarodnih projektih in aktivnim vključevanjem v raziskovalne mreže, na organizacijski ravni pa bomo dodatno uredili karierni razvoj zaposlenih in profesionalizirali podporne funkcije.

Izvajanje bomo časovno razdelili v tri faze: v prvem letu bomo vzpostavili ključne sisteme (repozitorij, osnovne standarde, pilotne projekte), v naslednjem obdobju do dveh let bomo njihovo uporabo razširili na večino projektov, v obdobju do štirih let pa bodo postali standardni način delovanja. Naš končni cilj je, da z izboljšano podatkovno, metodološko in organizacijsko podlago bistveno povečamo svoj znanstveni in predvsem družbeni vpliv ter okrepimo svojo vlogo v mednarodnem prostoru.